

MIKRO
FONDEN

Börja investera i SOCIAL EKONOMI

Så kan den offentliga sektorn använda MIKROFONDEN
för kostnadseffektiva resultat.

**INFORMATION
till politiker
och tjänstemän
inom offentlig
sektor**

EGNAHEMSEFÄRD

MIKROFONDEN

Mikrofonden är en ekonomisk förening som erbjuder kreditgarantier för banklån och förlagsinsatser till kunder inom den sociala ekonomin. Organisationen ägs av sina medlemmar, är regionalt och nationellt organiserad samt ej vinstdrivande. Överskott återinvesteras i verksamheten.

SOCIAL EKONOMI

Social ekonomi avser organiserade verksamheter som primärt har samhällliga ändamål, bygger på demokratiska värderingar och är organisatoriskt fristående från den offentliga sektorn.

Börja investera i SOCIAL EKONOMI

Så kan den offentliga sektorn använda Mikrofonden för kostnadseffektiva resultat.

Varför samverka med Mikrofonden?

Idag går många kommuner och regioner med underskott. Därför är det extra viktigt att vara noggrann med offentliga utgifter. Via Mikrofonden kan offentliga organisationer stödja den sociala ekonomin till låg kostnad med goda möjligheter till samhällsvinster.

ETT ENSIDIGT FOKUS PÅ VERKSAMHETSSTÖD till föreningar och kooperativ (sociala företag) kan ge en beroendeställning till offentligheten, som riskerar att skapa en skörhet inom sektorn. När offentligheten drar tillbaka sådana medel kan verksamheter gå omkull.

VÅRA KOMPLETTERANDE FINANSIERINGSTJÄNSTER innebär att den sociala ekonomin kan påbörja en marknadsanpassning och bli finansieringsmogen i traditionella finansierares ögon, vilket bidrar till tillväxt och hållbarhet. Samtidigt ges de sociala företagen och föreningarna ett kvalitativt och förmånligt stöd, utifrån synen att sektorn skapar samhällsnytta.

EN FÖRMÅNLIG ELLER KOSTNADSFRI KREDITGARANTI gör att föreningar och kooperativ kan få lån som de annars inte hade fått. Kostnaden för den offentliga investeraren är låg medan nyttan för samhället är stor. Vare sig det handlar om det sociala företaget som köper in utrustning för att kunna anställa, bygdegården som renoveras eller integrationsföreningen som skaffar sig checkkredit för att kunna genomföra ett större EU-projekt så är intäkterna och nyttan för lokalsamhället goda.

INVESTERA OCH SAMVERKA

Genom att placera kapital, erbjuda verksamhetsstöd till Mikrofonden och sprida information om våra tjänster kan offentliga sektorn genomföra satsningar den inte kan göra på egen hand.

Sådan samverkan med Mikrofonden sker genom två kompletterande sociala investeringspaket som tillsammans ger låg risk men god potential för avkastning i offentliga besparingar och social hållbarhet.

1 Villkorat lån med nedskrivning

Det vanligaste sättet för offentliga organisationer att samverka med Mikrofonden är genom ett villkorat lån mellan offentlig sektor och Mikrofonden. Avtalen är unika för varje investerare.

Risken för fallissemang över tid på sociala investeringar ligger inom Mikrofonden på under 5%, vilket i dessa sammanhang är väldigt lågt. Sådana kreditförluster måste bäras av långivaren för att detta system ska fungera. Därför har vissa av våra offentliga investerare valt att skriva av lånet med 5% per år. Andra har valt att helt enkelt ta de kreditförluster som uppstår på de utlånade medlen.

De flesta offentliga investerare i Mikrofonden har valt att inte ta ränta på lånet och inte heller begära ränta av de föreningar och kooperativ som beviljas finansiering. Istället ser de till avkastning i form av samhällsnytta. Offentliga investeringar i fonden kan sedan matchas och växlas upp med medel från privata investerare regionalt och nationellt. På så vis skapar vi en återcirkulerande fond där samma pengar kan hjälpa många sociala företag i många år. Detta bidrar till att offentliga sektorn får in ökade skatteintäkter, minskade utgifter och kan bättre uppfylla sina politiska mål. En utmärkt deal för hela samhället.

2 Samverkansavtal med driftstöd

För att kunna ge effektiv service till en regions/kommuns kooperativ och föreningar (sociala företag) behöver Mikrofonden driftstöd, precis som ALMI (som inte har föreningar och kooperativ som målgrupp).

Den absoluta majoriteten av alla investeringscase vi har i landet kommer från platser där offentligheten givit ekonomiskt driftstöd. Alternativet är ideella insatser från våra medlemmar, projektfinansiering samt att vi måste ta 3.5% ränta på våra garantier.

Detta ger inte i närhet samma goda resultat - vilket vår erfarenheten tydligt visat. Varken efterfrågan på garantierna (på grund av den bristande kapaciteten att sprida kännedom om erbjudandet) eller effektiviteten i handläggningen blir tillräckligt hög.

Med ekonomiskt driftstöd i kombination med villkorade lån blir däremot både efterfrågan och effektiviteten i handläggning och stöd i form av finansiell rådgivning god.

Västra Götalandsregionen i samverkan med Göteborg Business Region var först i landet att skriva ett sådant samverkansavtal med Mikrofonden Väst. Deras externa granskning av satsningen visar på mycket goda resultat, vilket bidrog till ett förlängt och stärkt avtal. Uppsala kommun valde under 2019 att följa Göteborgs exempel. Med information om detta längre fram i skriften.

Vår rekommendation är att varje län bör tillhandahålla medel motsvarande minst en halvtidstjänst till sin regionala Mikrofond. Tjänsten kan kompletteras med kostnadsfri affärsrådgivning till stödmottagaren från Coompanion eller annan rådgivarorganisation vilket ger fin hävstång på satsningen och sänker risken. Kostnaden kan delas mellan kommuner och regionen som därmed samverkar för en god gemensam ekonomisk, social och ekologisk avkastning i länet.

FRÅGOR

VAD är Mikrofonden Sverige?

MIKROFONDEN SVERIGE EKONOMISK FÖRENING är en paraplyorganisation för regionala mikrofonder i hela landet som ger kreditgarantier och förlagsinsatser till den sociala ekonomin. Mikrofonden är registrerad hos finansinspektionen. Föreningen startades 2010 av föreningarna Coompanion, Hela Sverige ska leva, Ekobanken medlemsbank och JAK medlemsbank.

VARFÖR använda Mikrofonden som komplement till bidrag?

BIDRAG ÄR EN KOSTNAD, men om kommunen eller en region ställer ut ett lån till Mikrofonden så är fonden revolverande. Detta innebär att pengarna kommer tillbaka efter ca 3 år, så att de kan användas igen. Kommunen/regionen tar risken att vissa föreningar går i konkurs och misslyckas med återbetalningen, men det är mycket mindre än ett bidrag där 100% försvinner. Skattebetalarna får en kostnadseffektiv lösning samtidigt som krav ställs på föreningen/kooperativet att agera ekonomiskt hållbart.

Den kompletterande kostnadsfria rådgivningen från Coompanion till stödmottagaren ger extra kraft åt denna modell. Ibland är det rådgivningen som blir huvuddelen av stödet.

VAD har vi uppnått hittills?

I NULÄGET (VT 2020) har vi haft cirka 100 sociala investeringscase om sammanlagt mer än 10 miljoner kronor fördelade över hela landet att visa upp. Vi är i antal case räknat bland Sveriges största sociala investerare. De många små, men smarta, investeringarna är vår styrka!

KAN Mikrofonden investera till högre belopp?

Vi har max 600 000 SEK som en slags riktlinje men utifrån avtal med investeraren kan stödnivåer läggas både högre och lägre.

FRÅGOR

Att investera och avtala om högre garantibelopp är en bra möjlighet för offentliga organisationer som vill stödja exempelvis bygggemenskaper, kooperativa äldreboenden och lokala utvecklingsbolag.

HUR får man samhällsvinst på sin investering?

SAMHÄLLSVINST kan man få på många sätt - både i mjuka sociala värden och ekonomiskt. Allt beror på vilka organisationer som söker och får stöd av Mikrofonden. Arbetsintegrering är särskilt lönsamt för offentlig sektor. När människor får sysselsättning eller anställning växer de som individer och håller sig friskare. Detta besparar sjukvårdens utgifter samtidigt som samhällets mjuka värden främjas. Det kan även minska behovet av försörjningsstöd.

EXEMPEL

på samhällsnytta från en kreditgaranti:

1 person i tidigare utanförskap med helt försörjningsstöd får anställning på heltid i ett ASF* som erhållit en investering från Mikrofonden till personalkrävande utrustning.

Bruttolönen är 19 000 SEK i månaden via statligt anställningsbidrag från Arbetsförmedlingen. Av detta går mellan 29% - 35% i skatt till kommun och region beroende på var man är i landet.

Kommunen kan då gå från att ha en årlig kostnad för försörjningsstöd om cirka 100 000 kronor (riksnormen + bostadskostnad) till att istället få en skatteintäkt om ca 60 000 kr, **alltså en samhällsekonomisk regional vinst om 160 000 kr per år, om vi endast räknar de direkta kostnaderna.**

*Arbetsintegrerande socialt företag, mer info på: skoopi.coop

GODA EXEMPEL FRÅN HELA LANDET

VÄGEN UT! KOOPERATIVEN

Ekonomisk Förening

Vägen ut! är Sveriges största sociala franchisekedja bestående av 13 sociala företag. Kooperativen har fått stöd ett tiotal gånger med mellan 100 000 - 425 000 SEK per tillfälle.

Hemsida: www.vagenut.coop

EGNAHEMSFABRIKEN

Ekonomisk Förening

Detta ASF på Tjörn erhöll 300 000 kr varav 200 000 är ett lån och 100 000 är en kontokredit.

4 styrelsemedlemmar gick i personlig borgen på 72 000 kr. Medlen gick till projektbyggarytor.

Hemsida: www.egnahemsfabriken.se

CO-GROW Ideell Förening

Co-Grow beviljades kreditgaranti om 200 000 kr. Kreditgarantin användes till ett lån som säkrade föreningens likviditet i samband med en projektansökan till EIP-Agri.

Hemsida: www.co-grow.se

KOOPUS Ekonomisk Förening

Detta ASF i Hedemora erhöll checkkredit på 225 000 kr via garanti från Mikrofonden, samt egen borgen om 25 000 kr. Krediten utjämnar likviditeten vid löneutbetalningar.

Hemsida: www.koopus.se

FEEL4GÖTAÄLV Ekonomiska förening

Erhöll garanti på 100 000 kr för att täcka de sista 20% av Jordbruksverkets stöd för att balansera likviditeten i väntan på betalning efter slutredovisning av ett LEADER-projekt.

Hemsida: Under utveckling.

HANTVERKSHUSET I ASKERSUND

Ekonomisk Förening

Hantverkshuset i Askersund fick förlagsinsats på 50 000 kr av Mikrofonden. Pengarna möjliggjorde inköp av fastigheten, tillsammans med lån från Almi och en privat bank.

Hemsida: <https://hantverkshusetiaskersund.se/>

YALLA ÖSTERSUND Ekonomisk Förening

Vid uppstarten tog detta ASF ett lån hos Mikrofonden på 30.000 kr. Pengarna gick till investeringar för att komma igång med verksamheten och testa sin idé.

Hemsida: Verksamheten har övergått i annan regi

HOGSLÄTTS VÄNBOENDE

Kooperativ Hyresrättsförening

Denna byggemenskap i Gerlesborg fick tidigt rådgivning vid sin uppstart. Mikrofonden hjälpte till i diskussioner med banken kring finansiering. Stödet stannade vid detta.

Hemsida: hogslattsvanbo.se

Liz Balettskola DANSBASEN ekonomisk förening i Västerås

Liz Balettskola DANSBASEN fick förlagsinsats på 50 000 kr av Mikrofonden. Pengarna möjliggjorde inköp av ny musikanläggning och viss renovering av lokalerna.

Hemsida: <https://www.balettskolan.com/>

BOGGSJÖ BYFÖRENING

Denna ideella förening i Bräcke kommun erhöll en kredit på 50 000 kronor från Mikrofonden för att delfinansiera tillgänglighetsanpassning av bygdegården.

Hemsida: www.norlbygda.com

Fler goda exempel hittas på www.mikrofonden.se. I skrivande stund har Mikrofonden genomfört strax under 100 sociala investeringar nationellt.

Foto: Vägen ut! Koopeativen, Hantverkshuset i Askersund, Egnahemsfabriken, Yalla Östersund (numera en del av ABF Jämtland-Härjedalen), Hogslätts vänboende (Per Pixel), CO-GROW, Liz Balettskola Dansbasen, Koopus, Feel4götaälv och Boggsjö byförening.

Det första steget

är att tilldela tjänstemannauppdraget och starta diskussionerna med din regionala Mikrofond!

KOM IGÅNG SOM OFFENTLIG INVESTERARE!

För att inleda processen att investera i Mikrofonden rekommenderar vi i första hand politiken att uppdra åt tjänstemännen att bereda lämpliga förslag på hur gällande kommun, region eller offentligt bolag på bästa sätt kan agera i frågan.

Alla investeringar har unika avtal som tas fram i en gemensam process med den regionala Mikrofonden. I Göteborg grundlades investeringen av en djupgående överenskommelseprocess* med stadens sociala ekonomi, där många olika organisationer var inblandade. I Uppsala grundlades investeringen genom en utredning tillsatt av politiken som skulle ta fram förslag på hur kommunen kunde stärka sitt engagemang för den sociala ekonomin lokalt. Detta är de två sätt vi tycker är lämpligast för demokratisk förankring och långsiktig hållbarhet.

På andra håll har det varit enklare processer där mindre belopp investeras på tjänstemannanivå. Det ser olika ut överallt. Mindre kommuner investerar vanligen lägre belopp, större kommuner större belopp. De egna förutsättningarna styr helt enkelt hur samverkan utformas. Kapitalinsatser bör dock alltid kompletteras med ekonomiskt driftstöd för att ge bästa effekt på satsningen.

* se <http://overenskommelsen.se/>

Regeringens strategi för sociala företag - ett hållbart samhälle genom socialt företagande och social innovation

I regeringens strategi för sociala företag 2018-2022 lyfts finansiering fram som ett prioriterat område. Att som offentlig aktör investera i Mikrofonden är ett konkret och kostnadseffektivt sätt att främja strategin lokalt.

Du hittar strategin för sociala företag på: www.regeringen.se (diarie-nummer: N2018/00710/FF).

Mikrofonden Sverige ger hävstång på din investering

När Mikrofonden Sverige har medel i sin nationella fond kan alla regionala fonder söka ur denna. I skrivande stund finns upp till 15 miljoner som utifrån avtal kan ge hävstång på din egen organisations investering lokalt.

EXEMPEL: Mikrofonden Väst

Business Region Göteborg (BRG) har på uppdrag av Göteborgs Stads kommunstyrelse tecknat avtal med Mikrofonden Väst för att etablera lokal samverkan kring kreditgarantier och andra finansiella lösningar som stöd den sociala ekonomins utveckling och tillväxt i Göteborgs Stad.

Mikrofonden Väst erbjuder genom särskilda informationsinsatser kreditgarantier och övriga finansiella lösningar begränsade till sektor social ekonomi inom Göteborg. Garantierna erbjuds utan avgift. BRG har möjlighet att via egna kanaler marknadsföra tjänsten, erhålla stöd vid marknadsföringsinsatser mot målgruppen och förses med informationsmaterial.

Mikrofonden Väst ansvarar för att bereda och administrera varje enskild ansökan medan Mikrofonden Sverige står som formell avtalspart mot den bank som kräver säkerhet. Mikrofonden Väst förser BRG med kontinuerlig information kring verksamheten.

Investeringen från BRG består i ett villkorat lån på 5 000 000 SEK. För att klara sina åtaganden har Mikrofonden Väst 500 000 SEK i årligt driftstöd från Västra Götalandsregionen.

EXEMPEL: Mikrofonden Uppsala

Uppsala kommun tecknade avtal med Mikrofonden Uppsala län för samarbete kring finansieringslösning för sociala ekonomin utifrån liknande upplägg som Mikrofonden Väst. Satsningen ligger väl i kommunens riktlinje för stöd till sociala företag där ett viktigt utvecklingsområde är att stödja tillväxt och utveckling av den sociala ekonomin.

Första steget i processen var att Coompanion Uppsala län tillsammans med kommunens arbetsmarknadsförvaltning utredde förutsättningarna för satsningen. Det ledde fram till att kommunstyrelsen fattade ett inriktningsbeslut kring stöd till Mikrofondens etablering och uppdrag att gemensamt med kommunledningskontoret ta fram avtal om kommunens stöd till Mikrofonden Uppsala läns verksamhet.

Investeringen från Uppsala Kommun består av 10 000 000 SEK i form av ett villkorat lån och 750 000 SEK i årligt driftstöd. De finansiella tjänsterna tillhandahålls räntefritt till målgruppen av Mikrofonden Uppsala län.

Om kreditgarantier

En kreditgaranti är ett löfte där utställaren garanterar en långivare en säkerhet för låntagarens skuldförpliktelser. Garantin kan vara begränsad eller obegränsad, vilket gör att utställaren ansvarar för hela eller delar av skulden. I det här fallet är Mikrofonden garantiutställare och garanterar en säkerhet för medlemmarnas skuldförpliktelser gentemot långivaren.

Om förlagsinsatser

Förlagsinsatser är ett mellanting mellan skulder och eget kapital. Den som har en förlagsinsats har en efterställd fordran på en förening man själv är medlem i. Mikrofonden blir medlem i den förening som erhåller förlagsinsats från fonden.

SÅ HÄR FUNGERAR DET

Om skriften

Denna informationsskrift togs fram i projektet Samverkan Mikrofonder och Offentlig sektor. Projektet ägdes av Mikrofonden Sverige och erhöll finansiering av Tillväxtverket.

Produktionssamordnare: Jonas Lagander

Texter: Jonas Lagander, Jan Svensson, Örjan Samuelsson, Ylva Lundkvist-Fridh, Isabel Suarez, Helen Curry och Lina Heldmark.

Form: Eva Persson Palmcrantz

STORT TACK till de stödmottagare och Mikrofonder som bidragit med goda exempel och input.

Tryck: Linderoths Tryckeri, Vingåker. Maj 2020.

KONTAKTA OSS!

Mikrofonden Sverige

Ordförande Jan Svensson, Telefon: **0733-725 000**

E-post: jan.svensson@coompanion.se

VD Ylva Lundkvist Fridh, Telefon: **010-479 77 46**

E-post: ylva.lundkvistfridh@mikrofonden.se

Postadress

Mikrofonden Sverige ekonomisk förening
c/o Coompanion Jan Svensson,
Gamlestadsvägen 2, hus B3, 415 11 Göteborg

Din lokala Mikrofond

Du hittar kontaktuppgifter till din regionala Mikrofond på vår nationella sajt:

www.mikrofonden.se

eller så kontaktar du din lokala Coompanion som du hittar på:

www.coompanion.se

MED FINANSIERING FRÅN

**MIKRO
FONDEN**